

[Tyroll.]

har båret skiftende regeringers alkoholpolitik, for det andet at nå til en afklaring af, om principperne fortsat er holdbare, og for det tredje at arbejde ud fra disse principper i social- og sundhedspolitikken, fritidspolitikken, færdselspolitikken osv. Jeg ser ikke nogen grund til at undlade at følge denne disposition.

Med hensyn til de to første punkter opregner redegørelsen nogle principper for problemets løsning. Disse principper indeholder en positiv udviklingstendens, men desværre i noget begrænset omfang. Som det positive anføres det, at de gamle tankegange er ved at blive forladt. Det vil sige en afvisning af at lægge vægt på et enkelt symptom på sociale og personlige vanskeligheder. Der sigtes i højere grad mod bistand, der tager hensyn til den enkeltes eller familiens samlede sociale situation.

Således siges det flere steder i redegørelsen, at alkoholproblemet må ses på baggrund af et indviklet samspil mellem kulturelle, sociale, familiære og individuelle forhold, at totalitetsprincippet i lovgivningen om social bistand afviser en isoleret vurdering af den enkeltes situation, at det er et brud med tidligere praksis, således at samfundets indsats nu ikke blot skal rettes mod den enkelte, men også mod årsagerne, der ligger mere skjult, og som ikke umiddelbart ser ud til at have indflydelse på den opståede behovssituation, at det sociale aspekt må have en mere fremtrædende plads ved behandlingen af misbruget, at man må være opmærksom på forhold i omgivelserne, der eventuelt skal ændres eller medinddrages i behandlingen, og at alkoholproblemet er symptom på dårlig trivsel. Videre at kulturer med begrænsede muligheder for at vise og udfolde følelser løber større risiko for at få alkoholproblemer, at sociale kontakter i grupper virker beskyttende mod f. eks. unges inddragelse i alkoholproblemet, og at problemet er forbundet med isolering og udstødelse fra de sociale kontakter.

Der ligger alt i alt i denne fremstilling en positiv udvikling bort fra at betragte alkoholproblemer som et sygdomstegn hos den enkelte til at se forhold i omgivelserne som i højere grad værende årsagen til problemerne.

VS påskønner denne udvikling, men vi må samtidig beklage, at omorienteringen ikke er nået meget længere end til disse lidt overordnede konstateringer.

Beskrivelsen stopper op ved de sammenfattende eller abstrakte fremtrædelsesformer og undlader på afgørende måde at gå til biddet med hensyn til en egentlig forståelse i enkeltheder af, hvad det er, der skaber problemerne. Dermed er der også større risiko for, at de mange formulerede gode hensigter i redegørelsen omkring de sociale sammenhænge ender i næsten samme konsekvens, som var fremherskende i udgangspunktet, en individualisering af problemerne, måske ikke direkte som sygdomsproblemer, men som individuelle problemer med tilpasning til fastlagte rammer, hvor løsningen alligevel udelukkende skal findes hos den enkelte eller i de umiddelbart påvirkelige omgivelser som f. eks. boligforhold o. lign. Redegørelsen gennemfører ikke en egentlig diskussion af, hvad totalitetsprincippet vil sige om set til alkoholproblemet behandling.

Da det netop er denne debat, der burde føres her, skal jeg søge at komme med nogle bud på dette problem i håbet om, at ministeren og andre deltagere i debatten vil tage det med i den vurdering af principper og midler, som redegørelsen lægger op til.

De forhold omkring os, der har den største og kraftigste indflydelse på trivsel, følelsesmæssige udfoldelsesmuligheder, isolering og eventuel udstødelse eller fremmedgørelse, er produktionsforholdene, som de ser ud i et kapitalistisk samfund. Overordnet er det kapitalisternes stræben efter profit og forøgelse af deres kapital, der bestemmer, hvilken produktion der iværksættes. Det er ikke de mange enkelte, der i kollektiv aktion og dermed i opnået enighed om målsætning og værdier iværksætter produktionen. Det er kapitalen, der er generalen, og profitten, der er motivet. Herfra stilles kravene til den enkelte. Den enkelte arbejder efter målsætninger, som han ikke selv har været med til at fastsætte. Det virker fremmedgørende og udstødende. Det giver manglende trivsel og identitet.

Det er et kollektivt problem for arbejdere og andre grupper, men det bliver gjort til individuelle behandlingsproblemer. Det skyldes først og fremmest de borgerliges og reformisternes manglende vilje til at se problemernes politiske indhold. Alt det politiske sprængstof, der ligger i problemerne, skal helst dæmpes ned ved lapperier, som blot fører ud i endnu større fremmedgørelse som følge af tilsløringer af problemets egentlige karakter.

At det er kapitalen, der er generalen, fører